

Ikätekniologiakeskuksen kartoituksen mukaan Internetiä on käyttänyt 69 prosenttia 65–74-vuotiaista ja 23 prosenttia 75–89-vuotiaista. Kartoitukseen pystyi vastaamaan sekä sähköisesti että paperilomakkeella.

Luvut osoittavat, miten tärkeää yhdenvertaisuuden kannalta on tarjota erilaisia tapoja hankkia tietoa ja käyttää palveluita. Omien asioiden hoitaminen on jokaisen kansalaisoikeus, joten nettipalvelujen rinnalle tarvitaan aina vaihtoehto: puhelinnumero tai toimipiste.

Tyypillisiä ikäihmisten toimia netissä ovat laskujen maksaminen verkkopankissa, lippujen tai esimerkiksi matkojen tilaaminen ja tiedon hakeminen.

Ongelmiksi kartoitukseen vastanneet ovat maininneet järjestelmien ja laitteiden puutteet, omien taitojen tai neuvonnan puutteet sekä oman toimintakyvyn. Yllätyin hieman, ettei mukana ollut huolta verkon turvallisuudesta.

Turvalliseen netin käyttämiseen riittää tavallinen maalaisjärki. Ohessa muutamia viranomaisien ohjeita.

Verkon kautta lähetetään välillä houkuttelevia tarjouksia: luvataan kännyköitä, ilmaisia näytteitä, halpoja merkkituotteita yms. Nyrkkisääntö on, että jos jokin vaikuttaa lii-

an hyvältä ollakseen totta, se ei ole totta.

Tyypillistä tällaisille epäilyttävälle tarjouksille on se, että päätös pitää tehdä nopeasti tai että luvataan jotain ilmaiseksi. Jossain pienellä lukee – mahdollisesti englanniksi – mihin tarjoukseen vastaamalla sitoutuu. Usein tällaiset huijaukset koskevat kosmetiikkaa tai tietotekniikkaa.

Omista papereistaan kannattaa pitää huolta nettiaikana. Älä heitä roskikseen dokumentteja, joissa on henkilötunnuksia. Revi henkilötunnusten kohta ennen paperin hävittämistä. Näin voi osin ehkäistä henkilötietojen varastamisen.

Yksi huijauksen muoto on esimerkiksi pankin tai poliisin nimissä lähetetyt viestit, joissa pyydetään päivittämään omia tietoja pikaisesti. Maalaisjärkinen kuitenkin tietää, etteivät pankit tai viranomaiset koskaan kysy henkilökohdaisia tietoja tai tunnuksia sähköpostissa.

Käytä harkintaa siinä, mitä tietoja laitat itsestäsi nettiin. Julkisille alustoille kannattaa päivittää vain sellaista materiaalia, jonka voisi ripustaa kaupan ilmoitustaululle.

Oma lukunsa on salasanojen vaihtaminen ja laitteiden tietoturva huolehtiminen. Esimerkiksi ohjelmistopäivitykset olisi hyvä tehdä ajallaan.

Verkossa on omat vaaranpaikkansa, mutta parhaimmillaan netti pystyy helpottamaan omien asioiden hoitamista sekä tuomaan iloa ja ulottuvuuksia elämään. Tämä toteutuu vain silloin, kun eri-ikäisten kansalaisten tarpeista pidetään huolta.

Kirsti Lehtinen
toiminnanjohtaja
kirsti.lehtinen@oaj.fi

Tryggt på nätet

Enligt en undersökning gjord av Centret för teknologi för äldre personer (Ikätekniologiakeskus, egen översättning) använder 69 % av 65–74-åringar Internet och 23 % av 75–89-åringarna. Man kunde svara på undersökningen både elektroniskt och på pappersblankett.

Siffrorna visar hur viktigt det är för jämlikheten att erbjuda olika sätt att skaffa uppgifter och använda tjänster. Det är en medborgerlig rättighet att kunna sköta sina egna ärenden. Därför behövs det vid sidan av nätet tjänsterna alltid ett alternativ: ett telefonnummer eller ett kontor.

Den typiska verksamheten för äldre är att betala räkningar på nätbanken, eller till exempel att beställa biljetter och resor samt skaffa sig information.

De som svarat på enkäten har angivit som problem bristerna i systemen och apparaturen, de egna kunskaperna eller brist på information och den egna färdigheten. Jag blev en aning förvånad över, att bekymmer

om nätet säkerhet inte fanns med.

För en trygg användning av nätet krävs bara ett vanligt bondförnuft. Här kommer ett urval av några tips från myndigheterna.

Via nätet sänds ofta lockande erbjudanden: man lovar mobiltelefoner, gratis erbjudanden, billiga märkesvaror osv. En tumregel är, att om någonting verkar vara för bra för att vara sant, är det inte sant.

Det typiska för dessa skumma erbjudanden är, att man måste fatta ett snabbt beslut eller att man får ett gratis erbjudande. Någonstans står det med fin stil – möjligen på engelska – vad man blir förbunden till med detta erbjudande. Ofta rör dessa bedrägerier kosmetik eller datateknik.

Man bör hålla reda på sina egna papper under dessa datatider. Kasta aldrig dokument där ens personbeteckning finns i sopkärlet eller papperskorgen. Riv sönder stället för personbeteckningen innan pappret förstörs. På så vis kan man förhindra stöld av sina personuppgifter.

En form av bedrägeri är till exempel att i polisens eller skattemyndigheternas namn sända meddelanden där man ombeds att med det snaraste uppdatera sina egna upp-

gifter. En person med sunt förnuft vet, att varken polisen eller myndigheten någonsin frågar efter personliga uppgifter eller signum via e-post.

Använd ditt omdöme med vilka uppgifter du själv sätter ut på nätet. På offentliga sidor bör endast uppdatera sådant material som man lika väl kunde hänga upp på anslagstavlan i butiken.

Ett eget kapitel är, att man byter sina egna lösenord och uppdaterar sina apparaters säkerhetsskydd. Det lönar sig till exempel att uppdatera sina program i god tid.

Nätet har sina egna faromoment, men som bäst kan det göra nätet lättare att sköta sina egna ärenden och medför glädje och vidare vyer i livet. Det sker bara då man tar hand om behoven för människor i olika åldrar.

Kirsti Lehtinen
verksamhetsledare

Ulla Bäck
översättning

